Västerbottens-Kuriren 1990-09-01

VK 1/9-90

Torrdass ny exportvara

☐ Ett torrdass där urin och fast avföring skiljs åt har konstruerats av veterinär Torsten Modig i Umeå.

☐ Dasset bygger på en enkel och miljövänlig teknik. Det är luktfritt, bajset kan komposteras och toan kan användas i såväl sommarstugor som flerfamiljshus.

☐ Nu ska det ekologiska dasset lanseras i Kina, där man hittills saknat ett hygieniskt toalettsystem utan rinnande vatten.

DEL 1 SIDAN 4

FOTO: MARTIN MATTSSON

● *Kemisten Birgitta Fritzdotter och veterinär Torsten Modig åker till Kina.*

Fortsättning nästa sida

Toa från Umeå lanseras i Kina

Ett torrdass med enkel och miljövänlig teknik har utvecklats av veterinär Torsten Modig i Umeå.

I torrdasset som kallas "Septum" skiljs urin och fast avföring åt, en luktfri teknik där bajset sedan kan komposteras och användas som gödsel.

Idén ska nu lanseras i Kina där det finns ett stort behov av ett hygieniskt toalettsystem utan rinnande vatten.

– Tanken är att hitta ett bostadsområde med omkring 1 000 invånare i flerfamiljshus och mindre hus där torrdasset kan provas, berättar Torsten Modig. Det finns vattentoaletter i Shanghai, men avloppstekniken är dålig. I många flerfamiljshus används hinkar som töms i en behållare i källaren. Bakterier och parasiter sprids lätt.

Torsten Modig fick idén till torrdasset i början av 70-talet och har sedan arbetat med att utveckla tekniken. Det har skett i samarbete med universitetet i Umeå och industridesignern Petter Nordgren vid Gustavsbergs fabrik.

• Kineser intresserade

Att tekniken väckt intresse i Kina hänger ihop med att kinesiska forskare tidvis arbetat med hygien- och näringsforskning i Umeå. Sedan forskare vid universitetet i Shanghai tagit del av en rapport om toaletten har Torsten Modig och Birgitta Fritzdotter, kemist och processingenjör, blivit inbjudna till universitetet för att berätta mer om tekniken.

När samarbetet med Kina är i full gång är det tänkt att man ska kunna utbyta erfarenheter med varandra. Tanken är att kineserna själva ska tillverka toaletten för den egna marknaden.

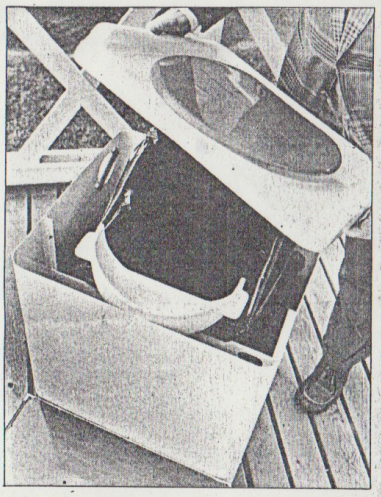

• I torrdasset skiljs urin och fast avföring åt. Tekniken ger en luktfri toalett där bajset sedan kan komposteras och användas som gödsel.

• Ett miljövänligt torrdass som lätt kan tömmas och göras rent är ett system som passar såväl i Sverige som i tredje världens länder. Kemisten Birgitta Fritzdotter och veterinär Torsten Modig har bjudits in till Shanghais universitet för att berätta mer om tekniken.

FOTO: MARTIN MATTSSON

Torrdasset är konstruerat så att urin och fast avföring skiljs åt. Bajset hamnar i en plastsäck, medan urinet leds genom ett rör till en separat tank eller kopplas till avloppsnätet.

Och bajset luktar inte illa! Det är när urin och fast avföring blandas som dålig lukt uppstår.

– En normalstor familj behöver byta säcken ungefär en gång i månaden. Den är lätt att lyfta ur och det är lika lätt att skölja urinbehållaren i vatten, visar Torsten Modig.

Bajset kan sedan komposteras och användas som gödsel, som en del i ett naturligt kretslopp. Toaletten ska levereras i en låda, användbar som kompostlåda.

• Flerfamiljshus

Dasset ska kunna användas i såväl sommarstugor, villor som vanliga flerfamiljshus. Framför allt ekobyar har visat intresse för tekniken, men alternativ till traditionella vattentoaletter kommer att bli allt mer viktiga för samhället i stort, spår Torsten Modig och Birgitta Fritzdotter.

– Ofta ligger man långt framme med alternativ byggteknik, men har svårt att hitta bra lösningar för vatten och avlopp, säger Birgitta.

Vanliga vattentoaletter tar omkring 40 procent av vårt dricksvatten i anspråk och kräver dyr reningsteknik. När man väl börjat med vattentoaletter finns ett inbyggt motstånd mot att pröva nya vägar, menar Torsten och Birgitta.

– Därför är det vettigt att applicera tekniken på Kina. Där finns också en tradition att låta avföring gå tillbaka till jorden och användas för gödsling.

Just "toalettkulturen" är en viktig detalj när ett nytt system ska lanseras, säger de. Olika länder har olika tabun när det gäller avföring, vilket kan göra att en viss dassmodell är svår att acceptera helt enkelt.

Innan torrdasset kan börja tillverkas i större skala ska det testas vid en försöksanläggning på Röbäcksdalen. Någon gång nästa år kommer troligen dasset att börja tillverkas för den nordiska marknaden.

– Det skulle också vara spännande att se idén genomförd i ett bostadsområde vid bomässan 1994, säger Torsten Modig.

ANNA-LENA LINDQVIST